

תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התשפ"א-2021

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 38 ו-39 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹ (להלן – החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, אני מורה לאמור:

- תיקון השם
1. בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986² (להלן – התקנות העיקריות), בשם התקנות, במקום "תקנות" יבוא "הוראות".
- החלפת מונחים
2. בתקנות העיקריות, בכל מקום –
- (א) במקום "תקנה" יבוא "סעיף";
 - (ב) במקום "בתקנה" יבוא "בסעיף";
 - (ג) במקום "תקנות" יבוא "הוראות", למעט בתקנה 8 לתקנות העיקריות;
 - (ד) במקום "בתקנות" יבוא "בהוראות";
 - (ה) במקום "בתקנת משנה" יבוא "בסעיף קטן";
 - (ו) במקום "המפקח" יבוא "הממונה".
- תיקון תקנה 3א
3. בתקנה 3א לתקנות העיקריות, בתקנת משנה (א) –
- (א) בפסקה (1), הקטע החל במילים "בהתאם לצו הפיקוח" עד המילים "(להלן – הצו)" – יימחק.
 - (ב) בפסקה (2), המילים "במסגרת אישור התעריף לפי הצו" – יימחקו.
- תיקון תקנה 3ב
4. בתקנה 3ב לתקנות העיקריות, במקום "או בפוליסה" יבוא "ובפוליסה", ובסופה יבוא "מבלי לגרוע מהאמור, יכלול דף פרטי הביטוח פירוט של שתי דוגמאות שכיחות לפחות לחישוב דמי ביטוח בעד השבת היקף הביטוח לקדמותו, בהתאם לנוסחה שנקבעה".
- תיקון התוספת
5. בתוספת להוראות העיקריות –

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208; התשע"ו, עמ' 1254.
² ק"ת התשמ"ו, עמ' 1469; התשע"ב, עמ' 990.

(1) בסעיף 1, אחרי "למזגן האוויר שבו" יבוא "למערכות בטיחות מתקדמות שהותקנו בו";

(2) בסעיף 6(ב), אחרי "המבטח" יבוא "בהסכמת המבוטח";

(3) במקום סעיף 16 יבוא -

"בני אדם הרשאים 16. (א) בני אדם הרשאים לנהוג ברכב יהיו אחד או לנהוג ברכב יותר מהמפורטים בסעיף קטן (ב), כפי שנכתב במפרט, ובתנאי שהם בעלי רישיון נהיגה בר-תוקף בישראל לנהיגת כלי רכב מסוג הרכב, או שהיו בעלי רישיון כאמור בתאריך כלשהו במשך 120 חודשים שקדמו לנהיגה ברכב והתקיים בהם אחד מאלה:

(1) הרשאי לנהוג ברכב לא היה פסול מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה כאמור לפי הוראות שבחיקוק, פסק דין, החלטות בית משפט או רשות מוסמכת אחרת, למעט החלטה שניתנה מכוח חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967³, ותקנות שהוצאו מכוחו ופקיעת תוקפו של רישיון מחמת אי תשלום אגרה;

(2) הרשאי לנהוג ברכב לא היה צריך לעמוד לפי הדין באחת מהדרישות הבאות כדי לקבל רישיון נהיגה: מבחן נהיגה עיוני, מבחן נהיגה מעשי, בדיקות רפואיות כולל יכולת קוגניטיבית ובדיקת שימוש בסמים.

(ב) הרשאים לנהוג ברכב:

(1) המבוטח;

(2) אדם ששמו נקוב במפרט;

(3) אדם הנוהג לפי הוראות המבוטח או ברשותו;

(4) אדם הנמצא בשירות המבוטח ונוהג לפי הוראתו או ברשותו;

(5) אדם הנוהג ברשות המבוטח ובלוויית אדם מהמנויים בפסקאות (1) עד (4);

³ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

(6) אדם חסר רישיון כמצוין בסעיף קטן (א), בתנאי שהוא מלווה בידי מורה נהיגה מוסמך בעל רישיון להוראת נהיגה או בעת מבחן נהיגה רשמי מטעם משרד התחבורה, בתנאי שהאדם מלווה בבוחן מטעם משרד התחבורה;

(4) בסעיף 19, בסעיף קטן (ב)(5), בסופו יבוא ", ואשר בשלהם הוגשה תביעה כהגדרתה בסעיף 31א(ג)";

(5) בסעיף 26 -

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) המבוטח רשאי לבטל את הביטוח בכל עת לפני תום תקופת הביטוח, לפי שיקול דעתו; הביטוח יתבטל במועד שבו נמסרה על כך הודעה למבטח או במועד מאוחר יותר בהתאם לבקשת המבוטח; במקרה כזה יחזיר המבטח למבוטח בהקדם, ולא יאוחר מ-14 ימים מהמועד שבו נכנס הביטול לתוקף, את החלק היחסי מדמי הביטוח ששולמו בעד התקופה שלאחר מועד כניסת הביטול לתוקף; החלק היחסי כאמור יחושב על ידי הכפלת דמי הביטוח שגבה המבטח ביחס שבין מספר הימים שנותרו, במועד הביטול, עד תום תקופת הביטוח המקורית, לבין מספר הימים הנכללים בתקופת הביטוח המקורית (להלן – החלק היחסי).

(ב) סעיף קטן (ב) - יימחק.

(6) בסעיף 31 א -

(א) בכותרת, במקום "תביעות" יבוא "עבר ביטוחי";

(ב) בסעיף קטן (א), במקום "דוח תביעות" יבוא "דוח עבר ביטוחי", אחרי "שנת ביטוח" יבוא "בשל רכבים המבוטחים במסגרת הפוליסה", במקום "בדוח התביעות" יבוא "בדוח העבר הביטוחי", אחרי "(נזק עצמי או צד שלישי)" יבוא "סוג הסיכון המכוסה בשלו הוגשה תביעת הביטוח", אחרי "בשל התביעה" יבוא "וכן את שיעור הפיצוי או השיפוי שהתקבל (להלן – שיעור השיבוב)";

(ג) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) בסעיף זה, "תביעה" - תביעה ששולמו בשלה תגמולי ביטוח לפי סעיף 27, בניכוי השתתפות עצמית, בסכום העולה על 5,000 שקלים חדשים."

(ד) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), לא תיכלל בדוח עבר ביטוחי תביעה בשלה שיעור השיבוב הוא 75% ומעלה; קיבל המבטח שיבוב בשיעור כאמור עד שנה לאחר שליחת דוח עבר ביטוחי, ישלח המבטח דוח מתקן מיד עם קבלת השיבוב; קיבל המבטח שיבוב בשיעור כאמור במועד מאוחר יותר, יעדכן את דוח העבר הביטוחי במסגרת כל דיווח הנדרש בהוראות הממונה, וכן יציג אותו למבוטח לפי בקשתו."

(חמ 1411-3-1ת)

י"ט בסיון התשפ"א (30 במאי 2021)

משה ברקת

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

כללי

בשנים האחרונות חלו תמורות רבות בעולם הרכב אשר הביאו לצורך בבחינת עדכניות האמור בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986. לאחר בחינת התקנות והתוספת הראשונה לתקנות (להלן - **הפוליסה התקנית**) מוצע לערוך את התיקונים הבאים:

1. תיקוני נוסח הנדרשים מהוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016;
2. עדכון הפוליסה התקנית לאור ביטול תקנה 172א לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן - **תקנות התעבורה**);
3. עדכונים והתאמות בפוליסה לאביזרים ולמכלולים הקיימים ברכבים מודרניים;
4. עדכון ההוראות הנוגעות להחזר לו יהיה זכאי המבוטח בעת ביטול הפוליסה;
5. הוספת נתונים לדוח עבר ביטוחי של המבוטח ועדכון הדוח בהתאם לשימוש שנעשה בו בפועל.

לסעיף 1

במסגרת תיקון 32 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן - החוק), הועברו הסמכויות לפי סעיף 38 לחוק משר האוצר לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. מוצע לשנות את שם התקנות כך שמעתה יקראו הוראות, בהתאם ללשון סעיף 38 לחוק.

לסעיף 2

בהתאם לתיקון הנעשה בהתאם ללשון סעיף 38 לחוק, מוצע לבצע את תיקוני נוסח המחויבים משינוי זה.

לסעיף 3 (תיקון תקנה 3א)

בעקבות ביטול צו הפיקוח על עסקי ביטוח (תכניות ביטוח חדשות ושינוי תכניות), התשמ"ב-1981 מוצע לבטל את ההפניה אליו.

לסעיף 4 (תיקון תקנה 3ב)

על מנת לעודד שקיפות אל מול המבוטחים וכן תחרות בנוגע תשלום בגין השבת היקף הביטוח לקדמותו, מוצע לחייב את חברות הביטוח לפרסום גם במפרט וגם בפוליסה את הנוסחה לחישוב דמי הביטוח בעד השבת היקף הביטוח לקדמותו לרבות דוגמאות בהתאם לנוסחה.

לסעיף 5 (תיקון סעיף 1 לתוספת)

בשנים האחרונות הוכנסו לרכבים מערכות בטיחות מתקדמות אשר במקרים מסוימים נהנות מסבסוד המדינה בעת התקנתן ברכבים, אך אינן חלק אינטגרלי ממפרט היבואן. לאור העובדה כי התקנת מערכות אלה הפכה לנפוצה וכן לאור העובדה כי חל שימוש בקיומן של מערכות אלה בעת תמחור הסיכון המבוטח, מוצע להגדיר כי המבוטח יהיה זכאי לפיצוי גם בעבור שווי המערכות הללו במקרה שניזוקו אגב מקרה ביטוח.

לסעיף 5 (תיקון סעיף 6(ב) לתוספת)

לאור מקרים בהם בחרו מבטחים להגדיר, בניגוד לרצון מבטוח אשר היה מעוניין בתיקון, את הרכב המבטוח כרכב באבדן גמור להלכה, כך שבפועל נפגע המבטוח מהחלטת המבטוח בניגוד לצורך להשיב את מצב המבטוח לקדמותו, מוצע לאפשר למבטוח את הזכות לקבוע האם ברצונו לתקן את הרכב או לקבל פיצוי תוך הגדרת הרכב באבדן גמור להלכה.

לסעיף 5 (תיקון סעיף 16 לתוספת)

סעיף 7(3) לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, קובע כי מי שנהג ברכב כשאינו לו רישיון לנהוג בו אינו זכאי לפיצוי מכוח החוק, למעט מי שרישיונו פקע מחמת אי תשלום אגרה או מגבלה שהוטלה לפי חוק הוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן – חוק הוצאה לפועל). ביום 22 בפברואר 2017 פורסמו תקנות התעבורה (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017, במסגרתן בוטלה תקנה 172א לתקנות התעבורה, אשר קבעה כי בעל רישיון נהיגה שהרישיון שלו לא היה בתוקף במשך למעלה משנה, יידרש לצורך חידוש הרישיון לעמוד בכל הבחינות ובבדיקות כאילו היה מבקש רישיון נהיגה לראשונה. כן בוטל נוהל משרד התחבורה ליישום התקנה, שקבע, בין היתר, כי מי שאינו נהג חדש ורישיונו פקע מחמת אי תשלום אגרה או מחמת מגבלה לפי חוק הוצאה לפועל, לתקופה של עד 24 חודשים, יהיה זכאי לחדש את רישיונו מבלי לעמוד במבחנים כלשהם. ביום 17 בספטמבר 2017 קבע משרד התחבורה נוהל חדש (להלן – הנוהל החדש) בו נקבע, בין היתר, כי במידה ורישיון הנהיגה של הנהג פקע לתקופה שאינה עולה על 10 שנים, הנהג לא יחויב במבחנים כתנאי לחידוש רישיונו.

בהתאם לביטול תקנה 172א לתקנות התעבורה ולנוהל החדש, מוצע לקבוע כי מבטוח לא יהיה פטור מחובתו לפי הפוליסה אם הנהג ברכב היה בעל רישיון נהיגה בתוקף לנהיגה בכלי רכב מהסוג המבטוח, במועד כלשהוא במשך 10 השנים שקדמו למועד קרות תאונת הדרכים ובלבד שבמועד קרות מקרה הביטוח לא היה פסול מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה כאמור למעט מקרים בהם הפסילה היא תוצאה של החלטה שניתנה מכוח חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 או שפקיעת תוקפו של רישיון נבעה מחמת אי תשלום אגרה – במקרים אלו הביטוח יעמוד בתוקפו.

לסעיף 5 (תיקון סעיף 19 לתוספת)

מוצע להבהיר כי נזקים לרכב המבטוח או לצד שלישי בגינם לא הוגשה תביעה לתגמולי ביטוח לא ייכללו במידע המהותי אותו חייב להעביר מבטוח לידי חברת ביטוח וזאת על מנת להימנע ממצב של שלילת תגמולי ביטוח במקרים של נזקים בגינם לא הוגשה תביעה.

לסעיף 5 (תיקון סעיף 26 לתוספת)

מוצע לתקן את מנגנון ההחזר בגין ביטול פוליסה כך שהחזר כאמור יהיה החלק היחסי מדמי הביטוח ששולמו בעבור התקופה שנותרה עד לתום תקופת הביטוח המקורית. זאת במטרה לפשט את הליך ביטול הפוליסה, להקל על ניווד מבטחים ולהגביר את התחרות בשוק.

לסעיף 5 (תיקון סעיף 31א לתוספת)

מוצע לקבוע כי דוח עבר ביטוחי יכלול גם מידע הנוגע לסוג הסיכון בגינו הוגשה תביעה. מטרתה של הוראה זו היא כפולה: כדי שהמבטח הנוכחי לא יחשיב תביעה מסוימת בעת התמחור והחיתום של המבוטח וכדי להימנע מהצורך בהצגת אישורים ממבטח קודם לגבי סוג הנזק במקרים שונים, כגון נזקי טבע או גניבה. עוד מוצע לא לכלול בדוח העבר הביטוחי תביעות ביטוח בסכומים קטנים בהם סכום התביעה אינו עולה על 5,000 ש"ח לאחר ניכוי ההשתתפות העצמית, וכן להוסיף מידע לגבי שיעור השיבוב שקיבל המבטח ולקבוע אמת מידה בעניין הכללת תביעה בגינה לא אשם המבוטח בעברו הביטוחי. זאת על מנת למנוע מצב שבו דוח עבר ביטוחי כולל גם תביעות שאינן באשמת המבוטח.